

การปรับตัวของแรงงานเข้าสู่การเป็นแรงงานรับจ้างของสตรีเกาหลีในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจทศวรรษที่ 1960*

The Adaptation of Korean women as Household Labor-Force into Wage Labor in the Process of Economic Development 1960s

ภัทริษา หงษ์ทอง**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงเอกสารนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาภูมิหลังทางศาสนา สังคม เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรมของเกาหลีในช่วงปี 1960-1980 ที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบวิถีชีวิตของแรงงานสตรีเกาหลีใต้ ในการปรับตัวเข้าเป็นแรงงานในระบบอุตสาหกรรมในช่วงปี 1960-1980 (2) เพื่อศึกษามูลเหตุและผลกระทบในด้านบทบาทของการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรีในฐานะแรงงานรับจ้างในระบบของอุตสาหกรรม ในช่วงทศวรรษที่ 1960-1980

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนามีขั้นตอนดังนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเหตุการณ์ที่สำคัญในเชิงสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน (2) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการศึกษาโดยจัดลำดับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับแรงงาน ในช่วงเวลาของการพัฒนาอุตสาหกรรมในทศวรรษที่ 1960 ซึ่งจะพิจารณาการศึกษาถึงทศวรรษที่ 1980 (3) วิเคราะห์ประเด็นโดยใช้แนวคิดเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมในระดับจุลภาคตลอดจนในระดับมหภาคโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางมานุษยวิทยาควบคู่ไปกับการอ้างอิงแนวคิดทางโบราณคดีความรู้แบบกำเนิด-กำเนิดวิทยาของอำนาจ (Genealogy) ทางสังคมต่างๆที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอันเป็นตัวแปรหลักที่มีผลต่อตัวแปรอื่นๆ ในสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 ได้สร้างบริบทใหม่ให้กับรูปแบบโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของเกาหลีใต้ซึ่งมีพื้นฐานมาจากกรอบแนวคิดขงจื้อ ที่ส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติ แนวความคิด รูปแบบปฏิบัติของคนเกาหลี ตลอดจนการร่างกฎหมายและนโยบาย ซึ่งนำมาบังคับใช้แล้ว มีผลต่อการปรับตัวของแรงงานรับจ้างสตรีเกาหลีในภาคอุตสาหกรรมทั้งในข้อเสียเปรียบ อาทิ การแบ่งแยกทางเพศและการกดขี่เอาเปรียบสตรี อย่างไรก็ตามเมื่อสะท้อนคิดแล้วทำให้ปรากฏเห็นข้อได้เปรียบในการปรับตัวอยู่เช่นกัน อนึ่งการควบคุมปราบปรามอย่างเข้มงวดโดย

* เพื่อศึกษาภูมิหลังทางศาสนา สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของเกาหลีในช่วงปี 1960-1980 ที่ส่งผลกระทบต่อ รูปแบบวิถีชีวิตของแรงงานสตรีเกาหลีใต้ ในการปรับตัวเข้าเป็นแรงงานในระบบอุตสาหกรรมในช่วงปี 1960-1980 เพื่อศึกษามูลเหตุและผลกระทบในด้านบทบาทของการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการเมืองของสตรีในฐานะแรงงานรับจ้างในระบบของการพัฒนาอุตสาหกรรม ในช่วงทศวรรษที่ 1960-1980

** นักศึกษา มหบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรสาขาเกาหลีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รศ.ดร. พุทธกาล รัชธ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ.ดร. ภักดีกุล รัตน

อิทธิพลของรัฐและนายจ้างกระตุ้นสำนึกชนชั้นและคุณค่าของแรงงานสตรี ดังนั้นพฤติกรรมการปรับตัว เพื่อยุ่รอด สู่การขับเคลื่อนเพื่อเรียกร้องสิทธิ ความเสมอภาค และอิสรภาพ ทั้งในข้อกำหนดทางแรงงาน และการจัดตั้งสหภาพแรงงานจึงเกิดขึ้น และยังนับว่าเป็นชนวนสำคัญของการปฏิวัติแรงงานครั้งยิ่งใหญ่ อันเป็นทางกิจกรรมแรงงานที่เข้มแข็งขึ้นอย่างต่อเนื่องในทศวรรษต่อมา

Abstract

The objectives of this documentary research are (1) to study the historical background of religion, society, economy and culture on Korean women labors' way of life towards the adaptation into the industrial country between 1960s-1980s. (2) to study the cause and effect of participating in the economy and political affairs of Korean women as the labors in the industrial economic system between 1960s-1980s.

This research was conducted and followed the methodology of descriptive research in three steps. The researcher first studied the relevant labor information in terms of concepts, theories, significant occurrences and economic systems corresponding with social science and historical aspects. Secondly, the researcher selected the information concerning with Korean women labor to support the research by classifying the study of major history related labor incidents from 1960s-1980s. Lastly, the researcher then analyzed all significant data focusing on micro, and macro social change by combining with the anthropology and ideology in Genealogy of power the significant consequences economic development variable.

The research result is the adaptation of Korean women into the labor market during the industrial boom of the 1960s had defined new social, cultural and traditional structures, which directly influenced the attitudes and norms governed by Confucianism. The law and policy issued have an influence on the Korean women worker's adaptation in industrial sector to eliminate the sex discrimination and female oppression. The law and policy provided the benefit to Korean women worker's adaptation as well. Moreover, both of restricting and repression from the state and employer provoked labor's consciousness and benefit for the driving force behind the unity of Korean workers demanded for equitable rights and liberation. Eventually, the labor revolution was regarded as the establishment of stronger Korean labor unions in next decade.

คำสำคัญ : การปรับตัว แรงงานรับจ้างครัวเรือน แรงงานรับจ้าง สตรีเกาหลี การพัฒนาเศรษฐกิจ

Keyword : Adaptation, House-hold labor, Wage labor, Korean women, Economic development

บทนำ

ประเทศเกาหลีใต้ได้เป็นประเทศที่ตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลีในทวีปเอเชียตะวันออก ซึ่งผืนตัวเองจากประเทศที่เคยมีรายได้หลักจากทำเกษตรกรรมและกลีกรรม มาเป็นประเทศที่สามารถสร้างรายได้หลักมหาศาลจากอุตสาหกรรมภายในเวลาเพียง 4 ทศวรรษ จากการมุ่งเน้นพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าภายใต้ นโยบาย ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออกและทดแทนการนำเข้าเป็นสำคัญ ทั้งนี้ในกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมประเภทสายการผลิต จัดว่าเป็นกลุ่มที่ต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามจึงนับว่าเป็นความได้เปรียบของประเทศเกาหลีใต้ในการประหยัดและลดต้นทุนของปัจจัยพื้นฐานการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถการแข่งขันกับประเทศการค้าในตลาดโลกได้ จากเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงและการยกระดับประเทศผ่านทางการขับเคลื่อนทางการพัฒนาเศรษฐกิจในด้าน ทศวรรษที่ 1960 อิทธิพลของความสำเร็จการพัฒนาอุตสาหกรรมของเกาหลีใต้ดังกล่าวภายใต้ ยุทธศาสตร์นี้ ทำให้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีอัตราการเติบโตขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 19 ของทุกปี ขณะเดียวกัน จากการเติบโตของภาคการผลิตนี้เองได้ผลักดันให้จำนวนแรงงานรับจ้างในเมืองขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 1.3 ล้านคนในปี 1960 เป็น 2.1 ล้านคนในปี 1966 ทั้งนี้ความหนาแน่นของการกระจุกตัวของแรงงานยังคงมีทิศทางที่เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ ถึงร้อยละ 3.4 ล้านคนในปี 1970 จากการมุ่งเน้นจริงจัง ในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอันรวดเร็วนี้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งในภาพสะท้อนที่เป็นผลดีและผลเสียแก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม ที่สำคัญกลับเป็นจุดเปลี่ยนของอนาคตแรงงานสตรีในทิศทางบวกอีกด้วย จากแผนการสร้างรูปแบบสังคมที่ให้ความสำคัญเฉพาะต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในสังคมอุตสาหกรรมและละทิ้งภาคเกษตรกรรมชั่วคราว สังเกตได้จากการขยายพื้นที่และการเพิ่มขนาดของโรงงาน การกระจุกตัวของประชากรหนาแน่นในเขตเมืองและบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงการปรับตัวของแรงงานสตรีจากฐานะของแรงงานในครัวเรือนสู่ฐานะคนงานรับจ้างในอุตสาหกรรม แบ่งออกได้เป็นสองช่วงใหญ่ๆด้วยกัน ช่วงที่หนึ่ง ช่วงก่อนเข้าสู่อุตสาหกรรม คือเมื่อประชากรแรงงานทั้งชายและหญิงเหล่านี้ซึ่งก่อนหน้านี้ประกอบอาชีพเป็นแรงงานในครัวเรือน ทำงานในไร่ในนา เริ่มต้นพฤติกรรมการปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดโดยการเลือกอพยพจากบ้านเรือนในชนบทเข้าสู่เมือง เพื่อหางานทำ เพราะความยากจนและราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ในระบบทุนนิยมแบบสังคมนิยม มีข้อเท็จจริงบางประการ คือรัฐมีอำนาจแทรกแซงระบบกลไกตลาดภายในได้อย่างอิสระ การคุมเข้มราคาผลผลิตทั้งในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม การกตราคาสินค้าเกษตรให้ต่ำกว่าราคาสินค้าตลาด ตลอดจนค่าแรงราคา ถูก ถือเป็นหนึ่งในมาตรการชั้นนำภายใต้อำนาจรัฐแบบเบ็ดเตล็ด (absolute power) ทว่าเป็นเพียงการปล่อยให้เกิดความไร้ประสิทธิภาพระยะสั้นเพื่อมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพระยะยาว วอลเดนและสเตฟานี (2553) ช่วงที่สองในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม ลึกลงไปในระดับล่างความไร้ประสิทธิภาพนี้ส่งผลกระทบต่อชนชั้นแรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานสตรี อนึ่ง พบว่าแรงงานรับจ้างสตรีจำนวนมากมีบทบาทอยู่ในภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะประเภทโรงงานทอผ้าและเสื้อผ้า สตรีเหล่านี้ต้องปรับพฤติกรรมเพื่อความอยู่รอดซึ่งมีอุปสรรคมากขึ้นด้วยปัจจัยเสริมทั้งภายในและภายนอก อาทิ การต้องตกอยู่ภายใต้ชั้นเชิงการเอารัดเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำจากผู้มีอำนาจปกครอง ดังนั้นการกลายมาเป็นแรงงาน

รับจ้างค่าแรงราคาถูกในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจนี้ ได้ต่อยอดให้การปรับตัวเชิงพฤติกรรมของพวกเธอต้องเป็นไปในสิ่งแวดล้อมที่ความยุติธรรมและความปรานีถูกมองข้ามไป

อย่างไรก็ตามเมื่อสะท้อนกลับไปมองมุมมองทางสังคมและประเพณีของเกาหลีตั้งแต่อดีตกาลจนถึงช่วงเวลาที่ศึกษาชี้ให้เห็นถึงบรรทัดฐานทางศรัทธาซึ่งยึดมั่นถือมั่นร่วมกันมา รู้จักกันดีใน “ขงจื้อ” (Confucian) ตามแนวคิดและหลักการที่สร้างทฤษฎีที่เกี่ยวกับสังคมตลอดจนรูปแบบวัฒนธรรมเช่นนี้ มักจะพบมากในบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ซึ่งยังคงใช้ค่านิยมเชิงอำนาจแบบชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ได้อยู่บนพื้นฐานที่ชอบธรรมด้วยกฎหมาย หากแต่อาศัยพื้นฐานวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมตามขงจื้อมาตั้งแต่ครั้งโบราณซึ่งปฏิบัติติดต่อกันจนเคยชิน ดังนั้นชนชั้นแรงงานทั้งหมดจึงจัดเป็นกลุ่มคนล่างสุดในแผนภูมิชนชั้นในสังคม จำต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แม้ว่าจะต้องเผชิญหน้ากับการขูดรีดจากนายจ้าง อาทิเช่นข้อกำหนดทางแรงงานที่ไร้ประสิทธิภาพ ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน ค่าจ้างในเกณฑ์ต่ำ และปราศจากสวัสดิการรองรับเป็นต้น

ด้วยเหตุและผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในช่วงเวลาของกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม ทศวรรษที่ 1960 เนื่องจากเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในความสำเร็จทางเศรษฐกิจอย่างเร่งรีบของเกาหลีใต้ การศึกษาเกี่ยวกับสตรีในช่วงการพัฒนารุ่นนี้ เนื่องจากสตรีก่อนหน้านี้เคยมีบทบาททางแรงงานเพื่อช่วยสร้างรายได้แก่ครัวเรือน และต้องปรับตัวพฤติกรรมโดยหันหลังให้สังคมแบบเก่าเข้าสู่สังคมใหม่โดยไม่ได้ตระเตรียมล่วงหน้า ประกอบกับรูปแบบเศรษฐกิจที่มุ่งหวังแต่กำไร แรงงานรับจ้างสตรีจัดเป็นผู้ที่ถูกกลืนสิทธิและถูกแบ่งแยกให้เกิดความแตกต่างเพื่อเอารัดเอาเปรียบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พฤติกรรมสตรีที่เปลี่ยนไปครั้งนี้เป็นกุญแจสำคัญของสังคมที่กำลังก้าวเดินไปข้างหน้า ขณะเดียวกันการฝังตัวของค่านิยมขงจื้อที่เหนียวแน่น ยังคงตามรอยปรากฏขึ้นในสภาพสังคม ทว่ากลับด้านที่ยึดหยุ่นขึ้นเกี่ยวกับบทบาทนอกบ้านของสตรี ความเป็นสังคมอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมขงจื้อ เซซฐา พวงหัตถ์ (2553) ถูกใช้เพื่อสร้างความสำเร็จและความเป็นนานาชาติให้แก่เกาหลีได้อย่างน่าอัศจรรย์ การนำเสนอผลกระทบทางพฤติกรรมทั้งเชิงได้เปรียบและเสียเปรียบของการปรับตัว กล่าวคือ วิถีชีวิตของแรงงานสตรี การต่อสู้ การรวมตัวทางชนชั้นแรงงานเพื่อให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยที่จับต้องได้ โดยมีปัจจัยและตัวบ่งชี้มูลเหตุทั้งภายในและภายนอกใน ผลักดันให้การปรับตัวมีทิศทางเป็นไปตามเหตุการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมใหม่ๆที่แตกต่างไปจากวิถีชีวิตรูปแบบเกษตรกรรม การปรับตัวในบทความนี้มีนัยถึงการปรับตัวเชิงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองโดยจะนำเสนอเป็นลำดับจากเหตุไปสู่ผลในระหว่างช่วงทศวรรษที่ 1970 ถึง 1980 ของ “แรงงานรับจ้างสตรีเกาหลีใต้” ซึ่งต่อจากนี้ผู้วิจัยจะใช้คำว่าย่อ “แรงงานสตรี”

วิธีการวิจัย

การวิจัยเชิงเอกสารชิ้นนี้ (Documentary Research) มุ่งศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในการนำเสนอข้อมูล ทั้งนี้วิธีการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้ (1) ผู้วิจัยจะทำการสืบค้นและศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆเพื่อหาแนวคิด ทฤษฎี

ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเชิงสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง(2) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมความรู้ แนวคิดไว้เป็นลำดับขั้นตอนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานสตรี (chronological) สำคัญก่อน-หลังที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาทศวรรษที่ 1960 ถึง 1980 พร้อมทั้งข้อมูลประกอบการศึกษา อาทิ ข้อมูลเชิงตัวเลขและบทสัมภาษณ์บางส่วน of แรงงานสตรีในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ (3) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดเพื่อชี้วัดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมในระดับจุลภาคเพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อสังคมในระดับมหภาค โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางมานุษยวิทยาควบคู่ไปกับการอ้างอิงแนวคิดของ มิเชล ฟูกูต์ (Michel Foucault) ทางโบราณคดีความรู้และกำเนิด-กำเนิดวิทยาของอำนาจ (Genealogy) ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหลักที่มีผลต่อตัวแปรอื่นๆ ในสังคม กล่าวคือ ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของแรงงานสตรีเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของแรงงานสตรี

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสรุปผลการศึกษาและการวิเคราะห์ จากเงื่อนไขที่เป็นไปได้ต่อการปรับตัวเข้าสู่การเป็นแรงงานรับจ้างของสตรีเกาหลีในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 สามารถจำแนกประเด็นหลักออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ประวัติศาสตร์และที่มาของปัญหา ตอนที่ 2 คือช่วงการปรับตัวเชิงพฤติกรรมทางบทบาท ซึ่งจะแบ่งเป็นสองช่วง ดังนี้ (2.1) บทบาทของสตรีก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม (2.2) บทบาทของสตรีตั้งแต่กระบวนการปฏิวัติอุตสาหกรรมทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา และการเข้ามามีส่วนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมือง ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของมิเชล ฟูกูต์ (Michael Foucault) ในมุมมองทางโบราณคดีความรู้แบบกำเนิด-กำเนิดของอำนาจ ที่ส่งผลต่อปัจจัยที่นำมาสู่การออกมาเรียกร้องในเรื่องต่างๆ ของแรงงานสตรีเกาหลีได้

ตอนที่ 1 ประวัติศาสตร์และที่มาของปัญหา

ขงจื้อ-หลักการและความเชื่อ มีผลกระทบต่อบทบาทโดยตรงกับสตรีเกาหลี เนื่องจากเป็นหนึ่งในกลุ่มบุคคลที่อยู่ภายใต้เครือข่ายของความสัมพันธ์ที่ขงจื้อซึ่งกำหนดไว้ระหว่างคู่ทั้ง 5 ดังนี้ (1) ความจงรักภักดีของผู้ปกครองกับประชาชน (2) ความกตัญญูของ พ่อ กับ ลูก (3) ความซื่อสัตย์ของ สามีนับกับภรรยา (4) ความเคารพของพี่ กับ น้อง (5) ความซื่อสัตย์ของเพื่อนกับเพื่อน ดังกรอบแนวคิดของขงจื้อที่ว่า “สามัญชนทั่วไปต้องปฏิบัติตามข้าราชการซึ่งจัดเป็นผู้มีฐานะสูงส่ง ถือกันว่าเป็นผู้มีสติปัญญาดี” จอร์จ คีเซียง โอ (2547) ในโครงสร้างสังคมเกาหลีได้ถูกจัดวางระดับกลุ่มคนโดยแบ่งเป็นช่วงชั้นไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่สมัยโชซอน ผู้ที่อยู่ในชั้นชั้นมีอำนาจปกครองเมื่อพิจารณาจากทฤษฎี สิทธิ อำนาจ หน้าที่ของเว็บเบอร์ (Webber) เกี่ยวกับการได้รับอภิสิทธิ์ “เสมือนการได้รับเกียรติสามประการ 3P” ได้แก่ ประการที่หนึ่ง อำนาจ (power) หมายถึง การมีอำนาจเหนือผู้อื่น ประการที่สอง อภิสิทธิ์ (privilege) หมายถึง การมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น และประการที่สาม ความเคารพนับถือ (prestige) หมายถึง การได้รับการยอมรับ สุภางค์ จันทวานิช (2554) โดยที่เกียรติทั้งสามประการนี้ทำให้คนที่อยู่ในกลุ่มที่ถือสถานภาพนี้ต่างไปจากกลุ่มคนอื่นๆ อนึ่งสิ่งที่กลุ่มคนในสภาพนี้จะได้รับ คือมีอำนาจ ได้รับการยกย่อง และมีชื่อเสียง

ซึ่งส่งผลให้ช่วงชั้นระหว่างสถานภาพของคนในชนชั้นขยายระยะห่างออกไปมากขึ้น กล่าวคือสถานภาพของนายกับบ่าวมีช่องว่างชัดเจนมากขึ้น

ขงจื๊อ-รูปแบบของสังคมเกาหลิดั้งเดิม จากศรัทธาและค่านิยมขงจื๊อซึ่งส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ทางสังคมในแบบฉบับคนเกาหลิดั้งชาติโดยเฉพาะสตรี อันมีรากฐานทัศนคติ ความเชื่อ เนื่องมาจากรูปแบบเก่าแก่เรื่องความนิยมบุตรชาย (son preference) ในครอบครัวเกาหลีดั้งเดิม โดยจะได้รับการยอมรับและให้สิทธิพิเศษกว่าบุตรสาว เป็นที่มาของรูปแบบภายใต้สังกัดของสังคมแบบชายเป็นใหญ่ “ในประเพณีดั้งเดิมนั้นผู้ชายถูกคาดหวังให้ดูแลสมาชิกในครัวเรือนด้วยการให้การคุ้มครองและดูแลรักษาซึ่งสิ่งแลกเปลี่ยนก็คือความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีจากผู้หญิงหรือผู้ใต้บังคับบัญชา” (Koo, 1993) ทว่าขงจื๊อยังวางรากฐานการปกครองแบบหัวหน้าครอบครัวที่มีชายเป็นศูนย์กลางนี้ อันมีความสัมพันธ์และการจัดการบริหารซึ่งคล้ายคลึงกับบริบทของระบบพ่อปกครองลูก ถูกยกมาใช้ทั้งในระดับครอบครัวตลอดจนระดับประเทศชาติอีกด้วย ผู้ชายมีอำนาจและเป็นหัวเรือใหญ่ในครอบครัวที่สามารถตัดสินใจเด็ดขาดที่สุดในครอบครัว ทว่าในด้านการบริหารของรัฐบาลเกาหลิดั้งเดิณก็ยังพบเห็นและนำเอาไปปฏิบัติผ่านทางระบบการบริหารงานราชการต่างๆที่เป็นแบบศูนย์กลาง ทั้งนี้ในครอบครัว สตรีก็เปรียบเสมือนลูกคนหนึ่งผู้อยู่ภายใต้การดูแลจากบิดาผู้เป็นชาย จากกรณีที่เราได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ สิทธิอำนาจ อันหมายถึง “สิทธิโดยชอบธรรม (authority)” ที่จะคาดหวังให้ผู้อื่นเต็มใจเชื่อฟังคำสั่งของตน สอดคล้องกับการมีอำนาจตามที่ชนบทรณนิยมประเพณีกำหนดไว้ ซึ่งปรากฏอยู่ในสังคมเกาหลิดั้งเดิมจนถึงปัจจุบัน เฉกเช่นขงจื๊อที่กำหนดหน้าที่และบทบาทที่แบ่งไว้ด้วยนัยของอำนาจไว้อย่างชัดเจนระหว่าง (1)นายกับบ่าว (2) ผู้ชายกับผู้หญิง (3) พ่อกับแม่ และบุตร ธิดา

ขงจื๊อ- แบบแผนหรือวัฒนธรรมที่หล่อหลอมสังคมไว้อย่างลงตัว พาร์สัน (Parson) กล่าวถึงระบบวัฒนธรรม ทำหน้าที่ธำรงแบบแผน โดยการกำหนดบรรทัดฐาน ค่านิยม และปลูกฝังด้านบุคลิกภาพให้แก่บุคคลในสังคม ตลอดจนสร้างแบบแผนในรูปสถาบันในสังคมนั้นๆ คุณสมบัติของวัฒนธรรมมักถูกถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งเสมอ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมขงจื๊อในสังคมของเกาหลิดั้งเดิม ทำหน้าที่จำกัดบทบาทและจำแนกหน้าที่ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงเกาหลิดั้งเดิมนั้นชัดเจน กล่าวคือ ผู้ชายจะต้องเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวโดยการทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้หญิงต้องทำงานอยู่ภายในอาณาบริเวณบ้าน ทำหน้าที่ดูแลบ้านและเลี้ยงลูก สำหรับหน้าที่ของการเป็นผู้หญิงในบ้าน การทำงานบ้าน และการดูแลคนในครอบครัวให้อยู่ดีมีสุขย่อมต้องเป็นสิ่งที่เป็นที่ยอมรับ การปฏิบัติงานไม่เพียงแต่ในพื้นที่ตัวบ้าน โรงครัวเท่านั้น แต่รวมไปถึงไร่นา แม้กระทั่งคุณสมบัติของการเป็นแม่หรือผู้ผลิตทายาท (reproduction) และอบรมลูก ตลอดจนการเป็นภรรยาที่ดี ซึ่งต้องเชื่อฟัง ปรนนิบัติสามีอย่างเคร่งครัด ค่านิยมเหล่านี้ได้ถูกปลูกฝังและสั่งสอนต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ขณะที่สตรีไม่ได้ตระหนักว่าภายใต้บทบาทที่เป็นรองเหล่านี้ นั้นแฝงไปด้วยขอบเขตทางสิทธิของพวกเธอเอง จึงเป็นที่มาของการมองไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของสิทธิสตรีอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย ด้านโครงสร้างสังคมของชาวเกาหลิดั้งเดิมเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยการแบ่งแยกทางชนชั้นและเพศอย่างจริงจัง เปรียบว่าการเลือกปฏิบัติ

ดังกล่าว ถูกหล่อหลอมจนกลายเป็น “บรรทัดฐานขงจื้อ” เป็นแบบปฏิบัติและระเบียบที่ถูกต้องทางสังคม (Kim,1997) ที่ฝังรากลึกอยู่ในจิตสำนึกของคนเกาหลี ตลอดจนถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติวิสัยของชีวิต

ดังนั้นจึงพบว่ามูลเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของสตรี ในด้านวัฒนธรรมนับเป็นกุญแจเริ่มต้นที่สำคัญอันเป็นตัวบ่งชี้ถึงอุปสรรคพื้นฐานในการปรับตัวของแรงงานสตรี ภายใต้สังคมที่มีการจัดลำดับขั้นและเลือกปฏิบัติทางเพศ กล่าวคือสถานภาพที่เป็นรองทางเพศของสตรีในขอบเขตสังคมรูปแบบขงจื้อของเกาหลีได้นั่นเอง

ตอนที่ 2 การปรับตัวเชิงพฤติกรรมทางบทบาท

2.1 บทบาทของสตรีก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม

สภาพแวดล้อมในสังคมชนบทบนพื้นฐานทางเกษตรกรรมและกสิกรรมของเกาหลีที่เต็มไปด้วย สภาพความเป็นอยู่ที่ยเรียบง่าย ไม่ยุ่งวุ่นวายมากเหมือนกับสังคมเมือง ผู้คนอาศัยอยู่ไม่หนาแน่นมาก ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนนัยหนึ่งระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท คือ คนในวัยหนุ่มสาวในสังคมชนบทจะมีน้อยกว่าสังคมเมือง ผู้คนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเกษตร กลุ่มแม่บ้าน ผู้คนจะมีน้ำใจซึ่งกัน สภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยธรรมชาติและอากาศบริสุทธิ์ “ชุมชนชาวบ้านในชนบท มีรูปแบบเป็นเครือญาติ เป็นชุมชนมีความเป็นอยู่ที่สืบช่วงกันมาเป็นเวลาหลายๆ ร้อยปี ดังนั้นจึงเป็นสังคมที่มีเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมที่เป็นอิสระจากวัฒนธรรมของคนชั้นกลางและชั้นสูง มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ อยู่กับการใช้แรงงานภายในชุมชน มีระบบความเชื่อ และวิถีการพัฒนาที่ไม่ขึ้นอยู่กับรูปแบบอื่น” ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2534)

บทบาทเชิงสังคมของสตรีเกาหลีในเขตชนบทอยู่ในฐานะของผู้ผลิต ตามข้อกำหนดเรื่องการแบ่งงานกันทำระหว่างเพศของขงจื้อ ผู้หญิงมีหน้าที่ผูกมัดอยู่กับบทบาทของความเป็นแม่และภรรยาที่ดี นอกเหนือจากหน้าที่ของการผลิตหยาบหยาบหยาบแล้ว การปรุงและประกอบอาหารเพื่อให้สมาชิกในบ้านอิ่มท้อง จึงเรียกได้ว่าเป็นการผลิตได้อีกนัยหนึ่ง ซึ่งเหมาะสมแล้วที่ผู้หญิงต้องอยู่กับैयाเข้ากับเรือนเพื่อดูแลงานบ้านและเลี้ยงลูกอย่างใกล้ชิด จากบริบทของ“การแบ่งแยกอย่างชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ทางเพศนั้น ในสมัยก่อนเกาหลีเป็นสังคมเกษตรกรรมครอบครัวจึงเปรียบเสมือนกับหน่วยของการผลิตและการบริโภคทั้งหมด แม้ว่าผู้ชายต้องทำงานอยู่นอกบ้านแต่ก็ยังคงทำงานบ้านบางส่วนที่เห็นว่าเหมาะกับผู้ชาย สำหรับสตรีแล้วไม่ใช่เพียงการทำงานภายใต้หลังคาบ้าน เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า แต่ยังหมายถึงงานนอกบ้าน คือการทำงานในนาแล้ง เป็นต้น” (Eun,2008) บทบาทของพวกเธอจึงแตกต่างจากสตรีที่อยู่ในเขตเมือง ทั้งนี้ภาระของพวกเธอดูเหมือนจะไม่หนักหนาและสาหัสที่สุด แม้ว่าแบบวิถีชีวิตที่ต้องอยู่ภายใต้สังคมที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งไม่สามารถออกสิทธิ ออกเสียงหรือเรียกร้องใดๆ แต่พวกเธอก็ยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ในฐานะสตรีในครอบครัวเกษตรกรรมโดยไม่มีแรงมุมที่ต่อต้าน จากข้อกำหนดทางหน้าที่ ได้ขีดเส้นขอบเขตของบทบาททางเพศ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกตระหนักรู้ถึงความเหลื่อมล้ำหรือยุติธรรมต่อสิทธิ แม้ว่าสถานะของสตรีจะอยู่ตำแหน่งระดับล่างสุดในครอบครัวก็ตาม ประจวบดังว่าต่างคนต่างรู้หน้าที่และบทบาทของตัวเอง ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันภายใต้ค่านิยมเดียวกัน ทั้งนี้การประพฤติปฏิบัติภายใน

บทบาทของตนเองยังเป็นการแสดงความเคารพและตอบแทนบุญคุณต่อผู้เลี้ยงดูกล่าวคือ สามิผู้เป็นคนหาเงินจุนเจือครอบครัว จึงสมควรแล้วที่ภรรยาจะต้องดูแลปรนนิบัติอย่างซื่อสัตย์และจงรักภักดี ด้วยภาระพื้นฐานภายในบ้านของสตรีนั่นเองอันเต็มไปด้วยวงล้อมภายในครอบครัวเป็นตัวกำหนดความเป็นผู้หญิงหรือ ความเป็นแม่ศรีเรือนให้กับสตรีชาวเกาหลี ในมุมมองทางสังคม สตรีต้องประพฤติตามบทบาทของตนเท่านั้น ไม่มีอำนาจและไม่สามารถอ้างถึงสิทธิใดๆ การตัดสินใจทุกอย่างจึงล้วนแล้วต้องเป็นไปตามหัวหน้าครอบครัวทั้งสิ้น

พฤติกรรมเชิงบทบาทในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสตรีเกาหลีในชนบทอยู่ในฐานะแรงงานในครัวเรือน ตามกระบวนการแรงงานนับว่าเป็นผู้มีบทบาทและแบกรับภาระกิจการใช้แรงงานสูงมาก เพราะแม้ว่าในภาคเกษตรกรรมมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้แต่ก็ไม่ได้ทุ่นแรงงานพวกเธอได้มากเท่าไร หน้าที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เครื่องจักรกลต่างๆ ตกความเป็นรับผิดชอบของผู้ชายเสียมากกว่า เป็นต้นว่า ในชุมชนการเกษตรผู้ชายใช้เวลาในการเตรียมที่นาเพื่อเพาะปลูก ส่วนผู้หญิงจะทำการหว่านและเก็บเกี่ยวสมหวัง หล้าหนัก (2543) ทั้งนี้การประกอบอาชีพเป็น “แรงงานในครัวเรือน” ไม่มีเงินเดือนหรือเงินค่าจ้างตอบแทนเป็นเม็ดเงินเข้ากระเป๋าอย่างสาวโรงงาน แต่แลกเปลี่ยนด้วยมูลค่าผลผลิตทางเกษตรที่ส่งขายออกไปเป็นรายได้เพื่อบำรุงธุรกิจครอบครัวสืบต่อไป ตำแหน่งผู้ช่วยเหลืองานในไร่นาเลือกสวน นับเป็นกิจกรรมรองที่สำคัญยิ่ง นอกเหนือจากงานบ้าน งานครัว และการเลี้ยงลูกแล้ว เมื่อวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ แรงงานสตรีเหล่านี้ไม่ต้องประสบกับปัญหาเรื่องค่าครองชีพไม่พอเพียงในการดำรงชีวิต เพราะในชนบท มีความสัมพันธ์กันแบบครอบครัวขนาดใหญ่และเพื่อนบ้านมีการแบ่งปันกัน เอื้อเฟื้อต่อกัน และอาหารการกินและวัตถุดิบจึงไม่ขาดแคลนขัดสน เนื่องจากสามารถเก็บพืชผักทางการเกษตรบริโภคได้ทั้งปี อาหารกลางวันทุกมื้อคืออาหารมื้อที่ปรุงตรงมาจากครัวที่บ้าน บรรจุห่อมารับประทานในไร่นา นอกจากนี้ยังปราศจากความเสี่ยงทางสวัสดิภาพ กล่าวคือ โรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุที่เกิดจากความผิดพลาดในการทำงาน เพราะพวกเธอไม่ต้องคลุกคลีอยู่กับสารเคมีเป็นประจำทั้งทางตรงและทางอ้อม (นอกจากช่วงการใช้ปุ๋ย) ชั่วโมงในการทำงานที่เริ่มต้นในตอนเช้าและเสร็จสิ้นลงเมื่อหมดแสงอาทิตย์ การทำงานหนัก เช่น การยก หาบตะกร้าพืชผลอยู่ท่ามกลางแสงแดด กลับทำให้พวกเธอมีร่างกายที่แข็งแรงขึ้น เสียอีก อาจกล่าวได้ว่าบทบาททางเศรษฐกิจของสตรี จึงไม่ได้เป็นเพียงการยื่นมือเข้ามาแบ่งเบาภาระช่วยเหลืองานในไร่นาให้กับครอบครัว แต่เมื่องานในบ้านเสร็จสิ้น งานที่สองของวันที่พวกเธอต้อง ลูกขึ้นหยิบกรไกรตัดกิ่ง หรือกระบุง หลังจากวางไม้กวาดหรือตะหลิวเรียบร้อยแล้ว โดยเฉพาะเมื่อถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว การลงมือลงแรงจากสตรีจึงนับเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญยิ่งเช่นกัน บทบาทสตรีว่ามีความสำคัญเชิงเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ ครอบครัว สังคม และประเทศเกาหลีได้อย่างมาก เพราะพวกเธอสามารถแบกรับภาระหน้าที่และยืดหยุ่นต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อีกด้วย

2.2 บทบาทของสตรีในกระบวนการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมือง

การปฏิวัติอุตสาหกรรมทศวรรษ 1960 – มูลเหตุของการปรับตัวเชิงพฤติกรรม กฎที่ 1 ของอิทธิพลต่อการปรับตัว อันเนื่องจากการที่เศรษฐกิจแบบกลไกแบบดั้งเดิมของเกาหลีนั้น อยู่ในสถานะที่ตกต่ำอย่างมาก เพราะราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ตกต่ำอย่างรุนแรงจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจในรัฐบาลยุคของ ปัก จุงฮี ที่มีนโยบายในการกดราคาพืชผลทางการเกษตรให้ต่ำลง โดยอ้างว่าสถานะเศรษฐกิจของเกาหลีได้นั้นอยู่ในช่วงวิกฤติจากการที่ได้ผ่านสงครามสองเกาหลีมาไม่นาน จึงทำให้ต้องทำการจำกัดราคาพืชผลเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคพืชผักในราคาถูกลง แต่กลับไม่มีมาตรการในการช่วยเหลือชาวไร่ชาวนาผู้ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ชาวไร่ชาวนาจำนวนมากผันตัวเองสู่อุตสาหกรรมตามนโยบายการฟื้นฟูประเทศอย่างเร่งด่วน วอลเดนและสเตฟานี (2553) การอพยพเดินทางเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเขตเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนทะลักออกจากชนบทในทศวรรษที่ 1967 เพราะอาชีพกสิกรรมที่เคยเป็นอาชีพเลี้ยงทุกคนในครอบครัว ไม่สามารถทำได้อีกต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญยิ่งในการผลักดันสตรีเกาหลีให้เข้าร่วมกิจกรรมทางแรงงานอย่างไม่มีทางเลือกครั้งนี้ เปรียบเสมือนว่าสตรีอยู่ท่ามกลางกระแสน้ำไหลเชี่ยว จึงหวังว่าการไม่เอาเรือไปขวางทางน้ำน่าจะเป็นผลดีกว่า โดยหวังว่าแม่น้ำจะพัดพาพวกเธอไปในทิศทางใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ความจำเป็นอันสำคัญยิ่ง ภายใต้ช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเปิดโอกาสในการจ้างแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานสตรีกลับเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในขณะนั้น ทำให้พวกเธอต้องจากบ้านเรือนและแปลงไร่นา (Parks,1990,pp.71-89) ความยืดหยุ่นนี้ได้เอื้อต่อการปรับบทบาทมาเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวคนรองเพื่อส่งเงินกลับมาจุนเจือครอบครัวในยุคข้าวยากหมากแพงเช่นนี้ และพึงทลายกำแพงวัฒนธรรม อันเป็นกรอบที่ผูกมัดสตรีไว้ในอดีตลง ภายใต้อิสรภาพครั้งใหม่ของบทบาทแรงงานสตรีนอกครัวเรือน

ในการแสดงพฤติกรรมทางบทบาทของสตรีจากชนบทกับบทบาทของผู้หารายได้เสริม เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ครอบครัวต้องการและจำเป็น ความคิดนี้มาจากทางตะวันตก กาญจนา แก้วเทพ (2535) การปรับตัวโดยการแสดงพฤติกรรมตอบสนองของบุคคลก็เพื่อปรับให้คงสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบ 3 มีความสัมพันธ์ต่อกันและอยู่แยกกันไม่ได้ (unified whole) เพราะทำงานผสานเป็นหน่วยเดียวกัน ทั้งนี้การแสดงพฤติกรรมตอบสนองนั้นๆ ตั้งอยู่บนความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามหลักมาสโลว์ (Maslow) เพื่อคงไว้ซึ่งดัชนีบ่งชี้ความมั่นคงของชีวิตตลอดจนคงสภาพปกติสุขและสุขภาพดี (Andrews and Roy,1991,pp.2) การปรับตัวของแรงงานสตรีเกาหลีจากครัวเรือนสู่อุตสาหกรรมเป็นเพียงเพื่อคงความอยู่รอดปลอดภัยให้กับตัวเอง และครอบครัว แม้ว่าพวกเธอต้องเผชิญหน้ากับการปรับสมดุลทางด้านร่างกาย ได้แก่ ปรับตัวเพื่อย้ายถิ่นฐาน เรียนรู้การเป็นผู้หารายได้ เตรียมร่างกายให้พร้อมต่อรูปแบบงาน ด้านจิตใจ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ทำงาน ด้านสังคม ได้แก่ การมีเพื่อนร่วมงานต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่ญาติมิตรในครอบครัว การมีนายจ้างเป็นครั้งแรก การปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ด้วยลักษณะของพฤติกรรมทางสังคมที่ยืดหยุ่นของสตรี อันเนื่องมาจากการเป็นผู้ปรนนิบัติ บริการ จัดหา

เสมือนศูนย์กลางการผลิต ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสำคัญรองและอยู่ในระดับล่างสุดของทั้งบริบทครอบครัวและสังคม จึงทำให้พวกเธอไม่ได้ยึดติดกับสถานภาพทางเพศและข้อกำหนดทางวัฒนธรรมดังกล่าว แม้กระทั่งไม่สงสัยในสิทธิที่ตนพึงมี เพราะความเคยชินและความเข้าใจว่านั่นคือธรรมชาติของสิ่งที่ตนสมควรได้รับ กล่าวคือเป็นผู้ถูกปฏิบัติและการอยู่ใต้ข้อกำหนดต่างๆ มาตั้งแต่เกิด แต่พวกเธอกลับตระหนักดีว่าบทบาทที่ถูกปลูกฝังมาไม่ได้เป็นเพียงหน้าที่แต่มันคือสัญชาตญาณและคุณสมบัติของสตรี แม้ว่าพวกเธอต้องรับภาระหนักหน่วงขึ้นเพียงใดก็ไม่ได้ละทิ้งบทบาทของความเป็นแม่และเมียที่ดีอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นอกจากนี้พฤติกรรมทางอัตลักษณ์ ที่อ่อนโยน ประณีต ไม่แข็งตรงเหมือนผู้ชาย เชื่อฟัง ไม่มีข้อกังขา และอดทน ผู้หญิงจึงง่ายต่อการเรียนรู้กับสิ่งใหม่ อย่างไรก็ตามข้อบกพร่องของพวกเธอประเด็นเรื่องความอดทนนั้นจะมีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าปัจจัยทาง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ในเขตเมืองขณะนั้นเอื้ออำนวยและมอบผลประโยชน์ให้พวกเธอเหมือนกับในชนบทหรือไม่

สถานภาพของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรม ในยุคการพัฒนาเศรษฐกิจ ผู้หญิงจัดเป็นหนึ่งในกลไกการผลิตที่สำคัญ กล่าวคือ สตรีมีส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างมหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ (Economic Miracle)ในช่วงยุค 1960 ถึง 1980 ทั้งในประเทศ เกาหลีใต้ ไต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง (Naisbitt and Aburdene ,1991) แรงงานสตรีกับบทบาทใหม่ ผู้ได้รับค่าจ้าง แต่น่าเศร้าใจที่บทบาทหน้าที่ของผู้หญิงในสังคมไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในฐานะของแรงงานจ้าง การที่พวกเธอได้รับค่าตอบแทนที่จับต้องได้นี้เองเป็นการแสดงทางอ้อมว่า สตรีก็ไม่จำเป็นต้องได้รับการพึ่งพา การให้ความรัก ความเมตตา การดูแลเอาใจใส่เหมือนเช่นบุคคลในครอบครัวหรือบุตรสาวอย่างแต่ก่อนอีกแล้ว ในมุมมองอย่างเอาเปรียบของนายจ้าง “การเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมนั้น ความก้าวหน้า ความมั่งคั่ง ได้ถูกกระตุ้นให้บริบทของผู้ชายเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งแรงงานนั้นถูกคาดหวังที่จะต้องเชื่อฟังอย่างสมบูรณ์แบบและเคารพต่อผู้บริหารของพวกเขา ในบทบาทของผู้บริหารเหล่านี้ กลับกลายเป็นการเอาเปรียบ เอาเปรียบ เผด็จการ ขาดการปกป้องดูแลอย่างไร้ความปราณี” ฮาเก็น คู (2552) แรงงานสตรีไม่ได้ถูกมองว่าเป็นพี่น้องหรือบุตรสาว แต่มีค่าเท่ากับคนงานเพียงหนึ่งคน ซึ่งมีคุณสมบัติติดตัวว่า “สตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ ไร้ฝีมือ ไม่มีความอดทน” วอลเดนและสเตฟานี (2553) และยังได้รับเงินค่าแรงอีกด้วย หากพิจารณาอย่างผิวเผินเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนายจ้างกับแรงงาน บนหลักการของการแลกเปลี่ยนแล้ว นายจ้างได้รับมูลค่าจากผลผลิตที่แรงงานสร้างขึ้น หากปราศจากแรงงานแล้วก็ไม่เกิดทั้งมูลค่าและสินค้าใด ดังนั้นแรงงานจึงจัดว่ามีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาคำว่า “นายจ้าง” คือ นาย “แรงงาน” คือ บ่าว “การออกคำสั่งที่แทรกการกดขี่” คือความสัมพันธ์ทางอำนาจ ในการสั่งงาน ปกติตามแบบแผนขงเจ้านั้น สิทธิของทั้งสองฝ่ายควรตั้งอยู่บนบทบาทการปฏิบัติโดยชอบธรรมตามบรรทัดฐานดั้งเดิม ทว่าในอุตสาหกรรมระบบเศรษฐกิจทุนนิยมให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนคือผู้มีอำนาจปกครอง มีอิทธิพลทางอำนาจตามชนชั้นและถือสภาพในการครอบครองทุน กล่าวคือนายจ้าง ขณะที่บ่าวคือผู้ต้องปฏิบัติตามคำสั่งและเชื่อฟังผู้เป็นนายในที่นี้คือ แรงงาน นอกจากนี้ยังความสัมพันธ์ในฐานะที่ว่า “ผู้ปกครองกับประชาชน” ที่พึงให้แรงงานตระหนักถึง “ความจงรักภักดี” ต่อผู้ปกครองหรือนายเจ้านั่นเอง จากนิยามดังกล่าวส่งผลให้ช่องว่างระหว่างชนชั้นแรงงานและนายจ้างอยู่ห่างกันมากขึ้น

กว่าเดิม ห่วงไกลจนเกินวงของการรับรู้และเข้าใจถึงความทุกข์ สุขของกันและกัน ความมั่งคั่งร่ำรวย การเชิดชวยจากความจน ได้กดทับมิตรภาพ ความเมตตา และความถูกต้องตามธรรมเนียมของนครธรรมที่ขงจื้อเคยสอนไว้ แต่เป็นการนำเอาแบบปฏิบัตินั้นๆ มาใช้ในทางที่ผิดวิสัยเพื่อการพัฒนา “รวดเร็วเหมือนจับวาง”

วิถีชีวิต บทบาท และหยาดเหงื่อในโรงงานอุตสาหกรรม ญูแจที่ 2 โดยทั่วไปแล้ว 1 ใน 3 ของแรงงานทั้งหมดยัง เป็นแรงงานฝึกหัดที่มีอายุเฉลี่ยเพียงแค่ 15 ปี เท่านั้น มีข้อมูลระบุว่าแรงงานสตรีที่มีอายุมากกว่า 14 ปีขึ้นไป อยู่ในระบบแรงงานและมีอัตราการเข้าร่วมภาคอุตสาหกรรมเกาหลีในช่วงระหว่างปี 1963 ถึง 1985 มีแรงงานสตรีเข้ามาเป็นลูกจ้างในระบบอยู่ถึงร้อยละ 80 จากจำนวนของแรงงานทั้งหมด ในด้านข้อกำหนดทางแรงงานนั้น ให้มีการทำงานต่อวันยาวนานถึง 14 ชั่วโมง ยังปรากฏว่ามีจำนวนชั่วโมงที่เกินชั่วโมงการทำงานปกติ (8 ชั่วโมง) เฉลี่ยรวมแล้วสูงถึง 54 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรืออาจมากกว่า โดยจะอยู่ที่เกินร้อยละ 50 ขึ้นไป และเพิ่มสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี 1965 ถึง 1985 นอกจากนี้ในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานยังพบว่าปฏิบัติงานอยู่ห้องสี่เหลี่ยมเล็กๆ เพดานสูงเพียง 4 ถึง 5 ฟุต ไม่มีแสงแดดส่องถึง (Cho and Chang, 1994) ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่ได้รับเพียง 1 ใน 5 ส่วนของค่าแรงปกติที่สมควรได้ตามกฎหมายแรงงาน (มีปรากฏอ้างอิงในเอกสารต่างๆ ยังไม่แพร่หลายในขณะนั้น) ข้อมูลเกี่ยวกับค่าจ้างของแรงงานรายวันในปี 1963 พบว่าเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ร้อยละ 61.0 และลดลงเรื่อยมาในปี 1965 1969 และ 1970 ตามลำดับ ที่ร้อยละ 40.9 (Kihogwon, 1976) นอกจากนี้จากการศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งแยกทางเพศของแรงงาน (ใน) เกาหลี พบว่าจากการสำรวจอัตราค่าจ้างของแรงงานชายมีอัตราค่าจ้างต่อปีเท่ากับ 355,045 วอน ในขณะที่แรงงานสตรีเท่ากับ 176,040 วอน ซึ่งแตกต่างกันถึงร้อยละ 49.6 (Cho and Chang, 1994) ความเหลื่อมล้ำดังกล่าวสะท้อนได้จาก แรงงานสตรีจะต้องทำงานในชั่วโมงที่ยาวนานกว่าผู้ชายและยังได้รับค่าแรงที่น้อยกว่า ตั้งแต่พวกเธอผันตัวมาเป็นสาวโรงงานจึงต้องเผชิญหน้ากับสภาพที่เป็นพิษต่อร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งตรงกันข้ามกับภาพที่รับรู้จากบทบาทในชนบทของแรงงานสตรี อาทิ สภาวะถูกปฏิบัติที่โหดร้ายจากนายจ้างและคนงานชาย การต้องแบกรับข้อกำหนดทางแรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน ภาระเรื่องค่าแรงที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนสภาพไร้สวัสดิการปกป้อง ต้องถูกเอารัดเอาเปรียบจากวัฒนธรรมในโรงงานที่คงไว้ซึ่งโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนไปจากอดีต ดังนั้นจะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมของการทำงานและข้อกำหนดทางแรงงานที่ไม่ได้ปกป้องคนงานจากการเสี่ยงต่อสุขภาพหรือความประมาทในสวัสดิภาพ ประกอบกับค่าตอบแทนทางแรงงานที่ไม่ช่วยดูดซับหรือเติมกำลังใจจากความเหนื่อยยาก ความลำบาก ทุกข์ทรมานจากการทำงานให้บรรเทาเลย ข้อมูลข้างต้นนั้นแสดงปัจจัยภายนอกที่ไม่ส่งผลดีต่อการปรับตัวเชิงพฤติกรรมของแรงงานสตรีในหลายๆ ด้าน นำพวกเธอมาสู่สภาวะที่กดดัน ไม่มีทางเลือก และตรึงเครียด ตลอดจนสุขภาพที่ทรุดโทรม ลึกลงไปในบทบาทที่แรงงานสตรีที่ต้องปฏิบัตินั้นสามารถสะท้อนมูลเหตุของพฤติกรรมเชิงบทบาทมิติใหม่ แต่แสดงออกเป็นปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงลบของสตรีในอนาคตก็เป็นได้

ข้อกำหนดและกฎระเบียบทางแรงงาน-มูลเหตุของการรวมตัวกันเพื่อการเรียกร้องทางแรงงาน ญูแจที่ 3 นับเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญอีกประการหนึ่งต่ออิทธิพลของการปรับตัวของสตรีใน

ฐานะแรงงานรับจ้างในอุตสาหกรรม “เครื่องมือสามชนิดของรัฐว่าด้วย กฎหมาย ลัทธิ และวิธีการปราบปราม องค์ประกอบเหล่านี้ถูกนำมาใช้ร่วมกัน ในสมัยประธานาธิบดีปัก จุง ฮี” วอลเดนและสเตฟานี , (2553) สามารถแบ่งแนวคิดออกได้เป็น 3 ประเด็นได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง การใช้กฎระเบียบเพื่อควบคุมและจำกัดสิทธิในการปฏิบัติงานเพื่อรักษาสมดุลให้กระบวนการผลิตไม่เกิดสะดุดกลางคัน ตลอดจนบรรลุปเป้าหมายในการพัฒนา ประเด็นที่สอง แบบแผนขงจื้อ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจปกครองและผู้ใต้บังคับบัญชา ในโครงสร้างสังคมระบบช่วงชั้นจึงเป็นเครื่องปรุงชั้นดีที่กระตุ้นให้ ค่านิยมทางสังคมของรูปแบบชายเป็นใหญ่ ยิ่งทำให้แรงงานสตรีในชนชั้นแรงงานต้องถูกตอกย้ำด้วยเพศสภาพที่ติดตัวมาเป็นเท่าตัว ประเด็นที่สาม การปราบปราม คนบางกลุ่มคิดรวมตัวเพื่อต่อต้านและขัดแย้ง การปราบปรามจึงเป็นการแสดงออกถึงความจริงจังของกฎหมายและกฎระเบียบ อาทิ การห้ามมิให้คนงานรวมตัวกันมากกว่า 2 คนขึ้นไป การควบคุมโดยปราบปรามที่ใช้เกินความเหมาะสมเสมือนเป็นการลิดรอนอิสรภาพพื้นฐานของมนุษย์ อนึ่งการปิดกั้นโอกาสในการแสดงพฤติกรรมและบทบาทของลูกจ้างต่อนายจ้างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และปัญหาโดยการปฏิเสธการเจรจา ย่อมก่อให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเรียกร้องผลประโยชน์ หากความอดทนอดกลั้นนั้นมีขีดจำกัด คงไม่เกิดเหตุการณ์สะเทือนใจจากกรณีของ การเผาตัวตายของ ชุน แทฮิล ในช่วงบ่ายของวันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ.1970 (Chun,2003) การตายของ ชุน เป็นจุดกำเนิดของการรวมตัวเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ที่แรงงานสตรีสมควรจะได้รับจากการตรากตรำทำงานหนัก และยังเป็นกระຈกสะท้อนสังคมบานใหญ่ ที่ทำให้เห็นว่าผู้ใช้งาน ปฏิบัติต่อสตรีเสมือนเครื่องจักรกลที่มีเลือดเนื้อ ไม่เคยใส่ใจ ดูแล หรือพักผ่อนบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานในระยะยาว แต่กลับมุ่งใช้งานหนัก กรณีชาร์ดก็เปลี่ยนใหม่ได้ ท้ายที่สุดแล้วนโยบายและกฎหมายจึงกลายเป็นเครื่องมือที่จะทำให้สังคมอยู่ห่างจากคำว่าความเสมอภาคกันระหว่างชายและหญิง คนรวยและคนจน หรือนายจ้างและลูกจ้าง แต่กลับกลายเป็นตราขังที่โอบเอียงและยิ่งทวีคูณให้ความถูกต้องเลือนรางออกไป เมื่อเนื้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติทางแรงงานต่างล้วนแล้วประยุกต์มาจากขงจื้อ ในเรื่องสถานภาพและสิทธิที่ถูกบดบังของสตรีถูกนำไปใช้นอกกรอบของมนุษยธรรมและความถูกต้อง ยิ่งทำให้แรงงานสตรียากที่จะสลัดมรสุมความไม่เป็นธรรมเรื่องค่าแรงและเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเพศจากนายจ้างได้แม้ในฐานะการได้รับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ทว่าข้อเท็จจริงแล้ว แรงงานสตรีเป็นที่ต้องการมากกว่าชาย ไม่เพียงเพราะว่ามีระเบียบวินัยดีเท่านั้นแต่ค่าแรงก็ยังถูกกว่าถึงร้อยละ 50 และยังไม่เคยมีรายงานพบว่าสตรีทำงานหรือผลิตงานที่ด้อยประสิทธิภาพกว่าผู้ชาย ดังนั้นการจ้างแรงงานสตรีจึงนับว่าเป็นกำไร

ก้าวแรกของการตัดสินใจมีส่วนร่วมทางการเมืองของแรงงานสตรี เบื้องหลังของการรวบรวมเหล่าแรงงานก็คือ “คริสต์ศาสนา” นำมาสู่การเรียนรู้ถึงหลักสำคัญของคำว่า “สหภาพแรงงาน” ตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1960 (Kim,1997) ทำหน้าที่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย จุดประสงค์ในการจัดตั้งสหภาพแรงงาน สิทธิประโยชน์ จัดสร้างกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างจิตสำนึกทางสังคม ระดมขวัญเพื่อสร้างความสามัคคีให้กับแรงงานนั่นเอง จากช่วงแรกของการปรับตัว พฤติกรรมต่างๆ ของแรงงานสตรีไม่ได้ยึดติดกับสถานภาพหรือบทบาทก็จริงอยู่ แต่เมื่อความเอาเปรียบเริ่มครอบงำ

ตัวบ่งชี้นี้ได้จุดคิดให้สตรีเริ่มตระหนักเห็นสิทธิของพวกเธออย่างเป็นรูปธรรมในฐานะแรงงานจ้างมากขึ้น กระแสความไม่พอใจของคนงานหญิงจากพฤติกรรมที่หักมุมของสตรีในชนชั้นแรงงานที่ต่างไปจากเดิม เนื่องจากการปรับตัวโดยไม่มีทางเลือกรู้เลยว่า การดิ้นรนต่อสู้นี้จะสิ้นสุดลงเมื่อใด ขณะที่องค์ประกอบของชีวิต เกิดเสียสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมเริ่มเปลี่ยนเป็นปฏิกิริยาตอบสนอง การสลัดบทบาทผู้ที่เชื่อฟัง อ่อนน้อม ผู้ที่เคยอ่อนแอ มาเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะครั้งนี้จะเป็นกุญแจดอกสุดท้ายที่เผยปรีศนาว่า ความอดทนที่ขีตจำกัฏ การต่อสู้เพื่อ “ความเหลื่อมล้ำทางเพศและทางชนชั้น” จากแนวคิดเก่าแก่และ น่าสนใจของคาร์ล มาร์กซเกี่ยวกับสภาพแรงงาน กล่าวไว้ว่า “การต่อสู้ทางชนชั้น ระหว่างคนงานที่เป็น กรรมมาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างกับนายทุนนั่นเอง นายทุนเองมีกำไรได้ด้วยการขูดรีด ร่ำรวยมาจากหยาดเหงื่อ น้ำตา และหยดเลือดของแรงงานทั้งชายและหญิง” ข้อความน่าสลดใจนี้จึงสามารถสนับสนุนแนวคิด การรวมตัวและการต่อสู้เรียกร้อง รักษาสิทธิที่พึงได้ เพื่อให้บทบาทการเป็นแรงงานรับจ้างในระบบ อุตสาหกรรมดำรงอยู่รอดไป ประกอบกับอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองรอบด้านร่วม กระตุ้นจิตสำนึกในระดับพื้นฐานว่า แรงงานก็เป็นมนุษย์ ต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม สวัสดิภาพในชีวิต จิตสำนึกของชนชั้นที่ผิวดลาด ตามที่นีโอ มาร์กซิสต์นิยามไว้ มีความเหมาะสมกับแรงงานสตรีเกาหลี เพราะนับว่าเป็นเพียงสำนึกที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่อยู่ในสถานภาพเดียวกัน อยู่บนความ เข้าใจเดียวกัน และมีพื้นฐานทางสังคมเหมือนกัน การเข้าร่วมสหภาพแรงงานนับเป็นความคิดแรกที่ผุด ขึ้นมา เพื่อให้ได้แสดงออกทางความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นทำให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงในทาง รูปธรรมมากกว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราว เพราะผลของการรวมตัวกันโดยไม่แบ่งแยกที่มา และบุคคล เมื่อต่างผนึกรวมเป็นหนึ่งเดียวนั้น จะนำไปสู่ความสำเร็จในการต่อสู้ได้ การรวมตัวนักกิจกรรม ในสหภาพแรงงานสตรี ซึ่งผู้หญิงมักจะถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรม จากการบอกเล่าของ ยอน อก (Yon ok) (หนึ่งในคนงานสตรีที่เคยเป็นนักกิจกรรมทางการเมืองของสหภาพแรงงาน KTE) “ว่ากลุ่มคนงานชาย เป็นฝ่ายเดียวบริษัท มีการประชุมร้ายและชมเชยสตรีโดยแสดงออกทั้งทางธุรกรรมและใช้คำพูดรุนแรง กดดันให้สตรียินยอมเซ็นสัญญาเพื่อขอลอนตัวออก โดยแยกตัวออกจากคนงานอื่นๆ ไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วม ทางกิจกรรมของสหภาพ” อภิบทสัมภาษณ์ของ คิม จี ชุน ในปีค.ศ. 2000 ได้กล่าวไว้ว่า “แรงงานสตรียังมี อัตราการเข้าโบสถ์มากกว่าชาย เพราะมีความยึดหยุ่นในการมีมนุษย์สัมพันธ์กับคนแปลกหน้าดีกว่า ทั้งนี้ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนั้นส่วนใหญ่จะถูกจัดในโบสถ์จึงได้พบปะกับคนแปลกหน้ามากมาย ซึ่งมีปัญหาเดียวกัน ตลอดจนเกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิด อุดมการณ์ของแต่ละคน” (Cho and Chang, 1994) ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าเหตุผลที่แรงงานสตรีออกมามีบทบาทหลักในการรวบรวมแรงงานเข้า สหภาพในทศวรรษ 1980 เพื่อต้องการกำหนดให้มีการออกกฎหมายแรงงานและใช้กฎหมายนั้นๆ บ่ง บอกถึงบทบาทและสิทธิของแรงงานให้ชัดเจนมากขึ้น เมื่อวิเคราะห์จากเหตุการณ์ที่รุนแรงจากการหยุด งานประท้วงที่ขึ้นในทศวรรษ 1970 ในจุดประสงค์เชิงลึกของการจัดตั้งสหภาพ ควบคู่ไปกับวัตถุประสงค์ การปฏิวัติยังคงอยู่ห่างไกลจากมุมมองของแรงงานสตรีหรือชนชั้นแรงงานผู้ไม่ได้มีปรัชญาและอุดมการณ์ ชีวิต หากแต่ต้องดิ้นรนหาเช้ากินค่ำ ทำงานเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวที่รออยู่ที่ชนบท แต่เมื่อถูก กระตุ้นโดยฝ่ายผู้ที่มีความรู้หรือเหล่านักศึกษาผู้ร่วมกิจกรรมทางการเมืองอันจะนำพาเหล่าแรงงานสตรีนี้

ออกเดินทางเคลื่อนไหว เพื่อสิทธิประโยชน์ที่ถาวรบนอุดมการณ์ที่แตกต่างเพื่อเป้าหมายเดียวกันคือ “ประชาธิปไตย”

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Michael Foucault) ในมุมมองทางด้าน โบราณคดีความรู้แบบกำเนิด-กำเนิดวิทยาของอำนาจ

จากการวิเคราะห์ตามแนวความคิดของฟูโกต์ ในเกี่ยวกับโบราณคดีความรู้แบบกำเนิด-กำเนิดของอำนาจ หากอ้างอิงถึง “อำนาจ” และขอบเขตอิทธิพลของอำนาจเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ (absolute power) ซึ่งในงานของนักเขียนหลายเล่มกล่าวไว้อย่างแพร่หลาย เพื่อนำมาใช้ปกครองบ้านเมืองให้ดำเนิน รุดหน้าไปอย่างราบรื่นภายใต้การนำรัฐบาลของ ปัก จุง ฮี สามารถกล่าวได้ว่า การที่แรงงานสตรีเกาหลีใต้ ได้ออกมามีบทบาทในกิจกรรมทางการเมืองนั้น เป็นไปได้ว่า สืบเนื่องมาจากการใช้อำนาจในเชิงเผด็จการ ที่ใช้ควบคุมและครอบงำอย่างไม่เป็นธรรมกับแรงงานในปี ค.ศ. 1960-1980 เพื่อผลักดันการเติบโตทาง เศรษฐกิจของเกาหลีใต้ทั้งสิ้น จึงทำให้แนวโน้มการใช้ชีวิตของแรงงานส่งผลต่อพฤติกรรมการปรับตัวให้ ออกไปทางความรุนแรง อันเป็นผลมาจากอำนาจของผู้ปกครองประเทศและนายจ้างผู้อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่า ในสังคม จึงทำให้แรงงานต้องออกมามีบทบาทในการเรียกร้อง สิทธิ หน้าที่ของตนเพื่อการดำรงชีวิตใน สังคมต่อไป อย่างไรก็ตามความขัดแย้งและการเคลื่อนไหวทางแรงงานภายในประเทศแต่ละครั้ง ได้สร้าง บทเรียนและความรู้มากมายให้กับประชากรในทุกชนชั้น ตลอดจนรัฐบาลในยุคถัดไปในการเลือกเอา ประสพการณ์จากเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่ดีและไม่ดีมาใช้ในขอบเขตของการปกครอง ควบคุม จัดสรร อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนเวทีของความรู้และพลังอำนาจจากค่านิยมขงจื้อเก่าแก่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในสังคมของเกาหลีใต้

อภิปรายผลการวิจัย

อนึ่ง การปรับตัวเข้าสู่การเป็นแรงงานรับจ้างของสตรีเกาหลีในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 สามารถอธิบายได้ว่า โครงสร้างของทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งได้พิสูจน์ แล้วว่าถูกกำหนดเอาแบบแผนและแนวปฏิบัติขงจื้ออันส่งผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติที่มาจากความเชื่อ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางสังคม อันเป็นมูลเหตุและอิทธิพลสำคัญต่อการปรับตัวเชิง พฤติกรรมของแรงงานสตรีผู้เคยเป็นแรงงานครัวเรือนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทตัวเองอย่างไม่ทันตั้งตัว ตาม แบบแผนการจัดการบริหารฉบับเร่ร่อนนี้ โดยมีปัจจัยนำคือกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วง ทศวรรษที่ 1960 ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับตัวครั้งใหญ่ของแรงงานสตรี กล่าวคือเป็นแรงผลักดันให้พวกเธอ ต้องเผชิญหน้ากับ บทบาทใหม่ ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดทางแรงงาน ค่าแรง และสภาพแวดล้อม ซึ่ง เป็นปัจจัยภายนอกที่ซ้ำเติมให้แรงงานสตรีมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากอดีต ประกอบการควบคุม ปรามปรามอย่างเข้มงวดของรัฐ เนื่องจากไม่ต้องการให้เกิดการชะลอการผลิตเพื่อส่งออก มาตรการที่ต้อง คุมเข้มทางแรงงานเพื่อไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทางจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในขณะนั้น สำหรับประเทศที่กำลังจะ เป็นหนึ่งในผู้นำอุตสาหกรรมใหม่ ทว่าบรรทัดฐานทางขงจื้อ ถูกนำมาใช้เป็นแบบแผนปฏิบัติซึ่งผิดไปจาก

บริบทในอดีต อาทิ กรอบของบทบาทและการแบ่งหน้าที่ทางเพศ ความเหลื่อมล้ำทางเพศ นำมาซึ่งความไม่เสมอภาคและการเลือกปฏิบัติอย่างชัดเจนในสังคมอุตสาหกรรม ประจวบกับสังคมแบ่งเป็นสองมาตรฐานระหว่าง นายจ้าง คนงาน(ชาย) และแรงงานสตรี เมื่อระบบการปรับตัวเริ่มเสียสมดุล เนื่องจากความแตกต่างที่สุดขั้วจากวิถีชีวิตในชนบท และการปรับตัวที่ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่รู้มเร้า อาทิอัตราค่าแรง ชั่วโมงงาน สวัสดิการ และความรับผิดชอบที่หนักขึ้น ซึ่งตรงกันข้ามกับภาพของเศรษฐกิจประเทศที่เจริญรุ่งเรืองขึ้นๆ เรื่อย แต่แรงงานสตรีผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้าง มหัตศรรย์เกาหลี ยังตกอยู่ในสภาพทุกข์ทรมานเช่นนี้ ความอัดอั้นจากพฤติกรรมซึ่งสวงวนไว้ด้วย บทบาท คุณสมบัติของสตรีต้นตำหรับขงจื้อ ได้เริ่มต้นผกผันแข็งแกร่งขึ้น เพื่อต่อสู้ เพียงเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์และอิสรภาพของตนในฐานะของเพื่อนมนุษย์เท่านั้น ได้ศึกษาไว้ในปี2003 กระทั่งนำไปสู่ความขัดแย้งและการปฏิวัติแรงงานครั้งยิ่งใหญ่ของเกาหลีในทศวรรษ 1970 ดังที่ผลงานระดับปริญญาโทศึกษาของชุน ซูนก (Chun, Soo-nok) อย่างไรก็ดีตามภายใต้ความขัดแย้ง การควบคุมและปราบปรามอย่างเข้มงวด เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ล้วนแล้วเป็นผลจากการปะทะต่อสู้ ขัดแย้งระหว่างพลังอำนาจต่างๆ ในลักษณะเช่นเดียวกันเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวของพื้นที่การต่อสู้ของพลังอำนาจเพื่อการครอบงำในทุกยุคสมัย ธีรยุทธ บุญมี (2551) แต่ด้วยอำนาจ-ความรู้ที่ปฏิบัติอยู่ในสังคมเกาหลีกลับสร้างผลดีต่อการเจริญเติบโตและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ จนมาเป็นเกาหลีใต้ในทุกวันนี้ฉันใด พฤติกรรมการต่อสู้ภายใต้การตอบสนองอำนาจของแรงงานสตรีไม่ได้ศูนย์เปล่า ความรู้ที่ผลิตขึ้นภายในสังคมจากความขัดแย้งนั้น ว่าด้วยการเล็งเห็นคุณค่าของสตรี ยอมรับในสิทธิเสรีภาพของสตรีโดยเปิดโอกาสให้พวกเธอมีส่วนร่วมทางกิจกรรมอย่างเปิดเผยมากขึ้นฉันนั้น

ทว่าแม่กุญแจสำคัญได้ถูกไขออกแต่เพียงประตูชั้นเริ่มต้น สังคมในกรอบแบบแผนขงจื้อที่ปลูกฝังมาผูกติดพวกเธออยู่กับจิตสำนึกและบทบาทในหน้าที่ของสตรีอย่างเหนียวแน่น ยังมีสิ่งที่ยังท้าทายแรงงานสตรีรออยู่ในอนาคตท่ามกลางสังคมแบบช่วงชั้น คงปฏิเสธไม่ได้ว่า แม้ว่าการอ้างใช้ “คุณค่าทางขงจื้อที่เกาหลีใต้ยึดถือปฏิบัติ” ผิดพลาดไปจากหลักการในอดีตหรือนอกเหนือไปจากหลักธรรมชาติของมนุษย์ แต่ด้วยค่านิยมและศรัทธาอย่างแท้จริง กลับเป็นที่มาของอำนาจที่สำคัญต่อการสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ซึ่งนำไปสู่ การสร้างความสามัคคี และสร้างจิตสำนึกในความรักชาติของประชาชนชาวเกาหลีใต้จนเป็นปึกแผ่นมาถึงทุกวันนี้

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าสภาวะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารปกครองนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนรวมทั้งแรงงานอย่างชัดเจนจากการใช้อำนาจแบบเผด็จการและไม่เหมาะสม ทั้งนี้จึงขอเสนอแนะเพื่อสร้างบรรทัดฐานของการใช้อำนาจอย่างเหมาะสมให้กับฝ่ายบริหารและปกครองในสมัยต่อไป ได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนในระดับประเทศนั้น ผู้ปกครองควรมีการศึกษาเรียนรู้และเปิดกว้างในการเปลี่ยน วิสัยทัศน์และทัศนคติพื้นฐานของเพศภาวะอย่างเป็นกลาง ไม่หวังที่จะมุ่งพัฒนาจนมองข้ามความสำคัญ ของแรงงาน
2. จัดทำให้มีวาระของการแบ่งชนชั้นทางเพศและการแบ่งชนชั้นทางสังคมนั้นลดน้อยลงเพื่อ ประโยชน์ทั้งทางด้านความสงบเรียบร้อยในการจัดการบริหารสังคม มีใช้ทางการบริหารจัดการทรัพยากร มนุษย์เพียงอย่างเดียวแต่จะต้องทำให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ลดการปฏิบัติอย่างไร้มนุษยธรรมแบบ นามธรรมลงไป
3. สนับสนุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานอย่างจริงจัง โดยมีจุดประสงค์ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างแท้จริง การบูรณาการกฎหมายต้องสามารถใช้ได้กับทุกคนโดยไม่เกิดความ เหลื่อมล้ำทางด้านเพศและชนชั้น
4. ปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของสิทธิและหน้าที่ ของแรงงานสตรีในอดีต เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงค่านิยมและลดการแบ่งชนชั้นในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. ม่านแห่งอคติ: ความสัมพันธ์ระหว่างสตรีกับสถาบันสังคม. กรุงเทพมหานคร:เจเนเดอร์ เพรส, 2535.
- จอร์น คีเซียงโอ. การเมืองเกาหลีใต้. แปลโดย เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มติชน , 2547.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2534.
- ชลิต สละ. หลักเศรษฐศาสตร์แรงงานเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: บริษัทแอก ทีฟพริ้นท์ จำกัด, 2551.
- เชษฐา พวงหัตถ์. เศรษฐกิจการเมืองทุนนิยม “แบบขงจื้อ” กับการพัฒนา ของประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ในเอเชีย: การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2012 จาก เว็บไซต์ <http://research.krirk.ac.th/pdf/b/06.pdf>
- ดำรงค์ ฐานดี. สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2536.
- _____. การบริหารงานแบบเกาหลี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536.
- _____. สถานภาพของผู้หญิงในสังคมเกาหลี [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2012 จากเว็บไซต์ <http://www.ru.ac.th/korea/article/article5.htm>.
- ธีรยุทธ บุญมี. Michel Foucault มิเชล ฟูโกต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2551.
- เบ็ญจา จิรภัทรติกุล. “แรงงานสตรีในภาคอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.

รักดีกุล รัตนา. “ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 ถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 26.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

รัตนา สายคณิต. พื้นฐานเศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

วอลเดน เบลโลและสเตฟานี โรเซนเฟลด์. มังกรกำสรวล เล่ม 1 วิฤติเศรษฐกิจฟองสบู่ของเอเชีย ตอน
เกาหลี Dragon in Distress : Asia's Miracle Economy in Crisis แปลโดย กรรณิการ์ พรหม
เสาร์. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลบอลคิมทอง, 2533.

สมยุทธ์ เสียงสุวรรณ. “แนวคิดและการต่อสู้ของ เฝมินิสต์ ชาวบ้านในชุมชนสองแห่งในจังหวัด
เชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.

สมหวัง หล้าหนัก. “บทบาทสตรีเกี่ยวกับเศรษฐกิจครัวเรือนในชุมชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาควิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

สุภากร จันทวานิช ทฤษฎีสังคมวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 4 .กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ฮาเก็น คู. แรงงานเกาหลี วัฒนธรรมและการเมืองว่าด้วยการก่อตัวทางชนชั้น. แปลโดย ธัญลักษณ์
เหลือวิสุทธิ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2552.

ภาษาต่างประเทศ

Byung, Nak-song. The Rise of Korean Economy. Hong Kong : Oxford University Press

_____, S, Amartya. Development as Freedom : Oxford University Press, 2003.

Blumberg, Rae Lesser. Gender , Family and Economic (The triple over lap). California: Sage
publication, 1991.

Cho, Hyoung., and Pil-wha Chang. Gender Division of the Labor (in) Korea .Seoul, Korea :
Ewha Womans University Press, 1994.

Cho, Uhn., and Hagen K. “Capital Accumulation ,Women's work, and Informal Economic
in Korea: working paper in International Development.” Office of Women in
International Development Michigan University, (1983): 21, 18.

Choe, Minja-kim., Sae-kwon Kong, and Karen Oppenheim M. “Korean women's Labor
Force Participation Attitude and Behavior.” East-West Center Reprints
Population, no. 302 (1994): 283-97.

Chol-O,Won. The Korea Story: President Park Jung-hee's Leadership and the Korean
Industrial Revolution: Wisdom Tree Publisher, 2009.

Chong,Kee-park. Human Resources and Social Development in Korea. Seoul, Korea:
Korea Development Institute, 1980.

- Chun, Soo-nok. They are not Machines : Korean Women Worker and Their Fight for Democratic Trade Unionism in the 1970s .England : Ashgate Publishing Limited , 2003.
- Dong, Se-cha., Kwang Suk Kim, and Dwight, Perkins H. The Korean Economic 1945-1995 Performance and Vision for the 21st Century. Seoul, Korea : Korea Development Institute Publisher, 1997.
- E, Louise., and Mina R. Women in Asia (Tradition, modernity, and globalization): Michigan University Press, 2000.
- Ed. Frank Megatrends for Women. [Online] Accessed 13 Jun 2012 Available from <http://www.enotes.com/megatrends-for-women-salem/>
- Eun, Ki-soo. “Familiy values changing-but still conservative” Social change in Korea insight into Korea series edited by Kim Kyong-dong. The Korea Herald, Vol,2 (2008) :146-156
- J, Susan. Women in the world Economic : Oxford University Press, 1990.
- Joon, Hae-suh., and Derek, Hung C.C. Korea as Knowledge Economy: Evolutionary Process and the Lessons Learned. Washington DC: The World Bank Publisher, 2007.
- Keum,Jaeg-tae. Korean Studies Series No.10 Confucianism and Korean Thoughts. Seoul, Korea : Jimoondang Pubishing Company, 2000.
- Kihoegwon, Kyong-je. The Korean Economy: Growth Equity and Structural Change. Seoul ,Korea: The Economic Planning Board, Republic of Korea Publisher, 1976.
- Kihoek, Chojong-sil. Evaluation Report of The Second year Program :The Third Five Year Economic Development Plan . Seoul,Korea : Office of Planning and Coordination, Office of the Prime Minister, Republic of Korea, 1974.
- _____. Evaluation Report of The Third Five Year Economic Development Plan,1972-1976. Office of Planning and Coordination .Seoul ,Korea: Office of the Prime Minister Republic of Korea, 1977.
- Kim, Chul-kyoo. “Changing rural communities” Social change in Korea insight into Korea Series edited by Kim Kyong-dong. The Korea Herald , Vol,2 (2008) 62-71
- Kim,Jae-un; translated by Kyong-Dong Kim. The Koreans: Their mind and behavior .Seoul, Korea: Kyobo Book Centre Publisher, 1991.
- Kim, Seung-kyung. Class struggle or Family struggle?: Cambridge University Press, 1997.
- Koo, Hagen.State and Society in Contemporary Korea edited by Hagen Koo: Cornell University Press, 1993.

- Lee, Namhee The making of Min Jung Democratic and the Politicso of the representation in South Korea.Korean Foundation :Cornell University Press, 2007
- Lee, On-jook. “More gender equality, but women still held back” Social change in Korea insight into Korea Series edited by Kim Kyong-dong: The Korea Herald Vol.2, (2008)167-174
- Lim, Young-gil. Industrialization, Trade, and Employment in South Korea TDI papers series2. East-West Center Technology and Development Institute: Technology and Development Institute East-West Center,1974.
- Mammen, Kristin., and Chirstina Paxton. “Women's work and Economic Development.” The Journal of Economic Perspectives, Review Vol (2000): 141-164.
- Naisbitt, John and Aburdene, Patricia Megatrends 2000 Avon nonfiction new edition : Avon books, 1991.
- Ohno, K and Imaoka H. “The Experience of the Dual-Industrial Growth: Korea and Taiwan.” The Developing Economies, no. 35 (1987): 310-24.
- Park, Se-Il. Generating upward mobility. The case of Korea and private sector development from 1962 to 2000 . Seoul ,Korea : School of International and Area Studies, Seoul National University Publisher, 2002.
- _____. Generating Upward Mobility : The case of Korea and private sector development from 1962 to 2000[online]. Accessed 10 May 2012. Available from Journal of articles and data sets <http://trove.nla.gov.au/work/16702660>
- Parks, Young-jin. “Korean Pattern of Women's labor Force Participation during the Period 1960-1980.” Korea Journal of Population and Development 19, 1(July 1990): 71-89.
- United Nation. Women in Asia Pacific 1985-1993. New York: Economic and Social Commission for Asia and the Pacific Publisher, 1994.
- Yang, Jong-hoe. “Changing values cause ideological confusion” Social change in Korea, insight into Korea Series edited by Kim Kyong-dong: The Korea Herald Vol.2, 2008: 86-98
- Yoon, Hong-joon. “Women’s labor participation grows-slowly” Social change in Korea, insight into Korea Series edited by Kim Kyong-dong: The Korea Herald Vol.2 ,2008: 282-290.

Yoon, Tae-yong. "PLANNING FOR EXPORT LED GROWTH AND DEVELOPMENT IN THE REPUBLIC OF KOREA ." United Nations and Economic Social Commission for Asia and Pacific, (2001): 28-35.

Tae, Keum-jaeg. Confucianism and Korean Thoughts. Korean studies series No.10. Seoul, Korea : Jimoondang Pubishing Company, 2000.